

Hirugarren aldiz

Hamairugarren aldiz ospatzen da Durangoko Liburu eta Diska Azoka azaroaren 1, 4 eta 5 egunetan. 1965ean lehendabiziko aldiz egin zenetik hona, hobetuz eta jantziz joan da.

Urtero bezala Santu Guztien egunaren inguruan ospatuko da aurten ere. Egun horietan euskal kulturaren hiriburua izan ohi da Durango. Topaketa leku aparta da Azoka. Han edo haren inguruan biltzen dira idazleak, editoreak, alfabetatzaileak, irakurleak, euskaltzaleak.

Azoka, gauza guztien gainetik, liburu erakusketa da. Euskal liburua, editorialetxeetatik atera, liburudendetako zueloetatik atera, eta hantxe, jendearen aurrean jarri, jendeak ikus dezan, uki dezan, har dezan: horra Azokaren helburua. Euskal liburua zerbitzatzen duten liburudendak ugalduz badoaz ere, oraíndik ez da nahikoa: publikoaren eta liburuaren arteko kontaktoa (fisikoa eta kulturala) biziagotu egin behar da. Abadagune bat da Azoka.

Urteoro ospatzen denez, Durangoko Azoka okasio paregabea da urteko liburuen berri jakiteko. Dendaz denda ibili beharrean, hantxe daude denak. Durangoko Azokaren bisitatzaila laguntzeko asmoz, aurkituko dituen liburu-mota batzuen berri emango diogu. Ez noski, liburu guztiena, seinala-garri ikusten ditugun banaka batzuen baizik. Ez da 1978ko balantze bat, urtea amaitugabe dagoelako eta zenbait datu falta zaigulako.

1978ko liburugintza

Zer eman digu, bada, 1978ko liburugintzak?

Hainbeste aldiz esan duguna errepikatu beharko dugu, hasteko, hots, liburu soziopolitikoa eta euskara ikastekoa nabarmentzen direla. Joera bezala ez da berria. Ihez nahikoa argi antzeman zitekeen. Proporzio gehiago hartu duela aurten uste dut. Horrela bada, azken urteotako joera finkatu egin da; areago: nabarmendu egin da.

Bi arazook aztertuko ditugu nagusiki, gainerako puntuak ukitu gabe utzi behar baditugu ere.

Liburu soziopolitikoa erdaraz ateratzen da. Zentsuraren goardia jaitsi zenetik, euskaraz ez da holako liburu-rik ematen. Erdaraz denak. Ulertzen da editorialeen jokabide hau, baina bide arriskutsua iruditzen zaigu.

Ihaztik honako liburu soziopolitikoan, bada aldetik. Aurreko urteetan,

liburu mota honetan, PNV giroko gaiak nagusitu direla esan genezake. Aurten, ordea, arrakastarik sonatuena izan dutenak oraintsuago gertatuak dira eta ETArekin inguruan gertatu ere. Guztion oroimenean daude batzuek: Operación Ogro, Operación Poncho, Burgos: juicio a un pueblo, Que se vayan, e. a.

Euskal Herriari buruzko erdal liburuen beste ardatza, euskal historia da, osoki zein zatika harturik. Aurtengoak dira Jimenez Aberasturi anaien "La Guerra en Euskadi", Narbaitzen "Na-

barra", J. I. Paul Arzak-en "Historia del País Vasco", Beltzaren "Del Carlismo al Nacionalismo burgués", Ortziaren "Los Vascos"-en berredizioa.

Euskarazko liburuari dagokionez, aurtengo produkzioari begiratuta, zer esan? Aurreko urteetako joera finkatu egin da. Euskararen irakaskuntzar begirako liburua nagusitu da. Krisian ez dagoen bakarria liburu mota horixe dela esango nuke. Tesi liburua zein literatur liburua burua altxatu ezinka dabilta. Horregatik, azken hau gutitu direlarik eta euskara ikastekoak gehitu, monopolioaren inpresioa eman ohi dute.

Baldin liburugintza kultur egoeraren ispilu bada, gure aurtengo egoera pobretik beherakoa da. Ikaragarri eskastu da produkzioa: oihu larri bat egin behar dugu, S.O.S. bat. Ikus aldizkariak nola dabilta, bestalde.

Salbuespen bakarria, esan dugunez, euskara ikasteko liburua da. Liburu mota hau da saltzen dena, ez dago dudarik. Hortik doa jendearen eskea, eta poztekoa da. Baina, hainbeste metodo eta gramatika behar al da? Ez ote datoz bata besteari lurra janez? Planketa baten fruitu al dira? Ez ote kompetentziaren fruitu? Galdera hau kalean daude, baina ni ez naiz nor erantzunik emateko. Oraingoz eta hemen, gainera, argitaratu direnen berri emanaz aski dugu.

1978 urte hau puntu honetan benetan aberatsa izan da. Datorren urtea, agian, ez da gutiago izango, Seber Altuberen omenez gramatikaren azterketa egingo baita Arrasaten. Metodo, gramatika eta euskararen azterketa gisa, gutienez hauk atera dira aurten: Berriatuaren *Hitz Egin*, Norbait-en *Método audio-oral de euskara básico*, Goenagaren *Gramatika bideetan*, Goikoetxea-Zearreta-Badiola taldearen *Sortzen I*, Amurizaren *Euskara bizia*, Hondarraitz taldearen *Jalgi hadi (ikaslearen liburua I)*, Villasanteren *Estudios de Sintaxis Vasca*, J. A. Mujikaren *Perpau bakunaren Sintasia*, L. M. Mujikaren *La prefijación, clave del euskara técnico y urbano*. Eta gogorutzen ez dudana besterik ere izango da.

Liburu mota honen ondoan, hizkuntzari begira hau ere, klasikoan agerketa da bigarren gertakaria. *Hordagok* sutu heldu dio lanari: euskal klasikoan 14 liburutik gora atera ditu dagoneko, eta aurrera jarraitzeko ez zaio asmorik eta borondaterik falta. Aurtengo "boom" editoriala hauxe izan da.

Euskal liburu eta diska azoka Durangon

Joan Altzibar